

Glem ikke!

Præstø set fra et vindue – måske på anden sal – gennem en telelinse 1976. Foto Jørn Toxværd

Indhold:	Sid	Side
e		Antonittermunken og hans krykkestav 8
Redaktion & forening . . .	2	Besøg i "Republikken Jungshoved" 11
Kommende arrangementer	2	Kongen våger . . . (fortsat fra forrige nummer) 12
Præstø i 1900-tallet - vækst og idyl	3	

Præstø Lokalhistoriske Arkiv

Styrelsen:

Formand: Søren Kæregaard
Arkivleder: Bent U. Mortensen
Næstform.: Keld Nørreslet
Kasserer: Ole Fog
Medl.: Elsie Björklund,
Frits Fabricius,
Hans Baggesen Knudsen,
Gurli Z. Nielsen,
Knud Skovbæk,
Lis Ratsach.

Kom.valgt: Niels True

Arkivets åbningstider:

Mandag kl. 17 - 19 &
1. lørdag i måneden kl. 10.00 - 13.00
på Præstø Bibliotek, Lindevej 45
tlf. 55 99 18 88
Arkivet holder ferielukket i juli måned
og holder som noget nyt lukket på lørdage i juni, juli og august.

Lokalhistorisk Forening for Præstø Kommune

Bestyrelsen:

Formand: Knud Holm Nielsen
Næstformand: Ole E. Hansen
Kasserer: Kim C. Pedersen
Bestyrelsen i øvrigt:
Allan Capion,
Ralf Søgård Mortensen

Foreningens repræsentant i arkivets styrelse:

Ole E. Hansen

Suppleanter:

Dorte Worsøe

Inger Weber

Udgivere:

Præstø Lokalhistoriske Arkiv &
Lokalhistorisk Forening for Præstø
Kommune

Redaktion:

Ansvarshav.: Bent U. Mortensen
Øvrige: Elsie Björklund,
Ralf Søgård Mortensen
Dorte Worsøe

Har du stof til bladet eller kommentarer til artiklerne, hører vi gerne fra dig. Ring 55 99 17 55 bm

Kommende arrangementer:

Søndag d. 07.09.2003: Sensommertur til Stevns kl. 10 – 17 sammen med bevaringsforeningen.

På Stevns fra slot til hytte med svinkeærinder til "hovedstaden"!

Det forventes at efterårets øvrige program vil blive offentliggjort i næste nummer af "Glem ikke!" Bestyrelsen arbejder ihærdigt med sagen!

Præstø i 1900-tallet – vækst og idyl.

En smagsprøve!

”Præstø i 1900-tallet – vækst og idyl!” - lokalhistorisk arkivs helt store initiativ i anledning af byens 600 års købstadsjubilæum nærmer sig nu sin realisation.

Bogen er gået i trykken og for tiden læses der korrektur og laves smårettelser på prøvetryk af bogen, så den kan udleveres til de, der har forudbestilt den umiddelbart efter Sct. Hans.

Boggruppen har besluttet, at jubilæumsbogen skal kunne afhentes umiddelbart efter dronningens besøg i byen torsdag den 26. juni. Tid og sted for udlevering af bogen offentliggøres inden længe i dags-

pressen.

Jubilæumsbogens kvaliteter må I selv dømme om, når I får den i hænde til sin tid. Her offentliggør vi et par mindre afsnit af bogen, for at foreningens medlemmer, kan få et indtryk af sproget og i øvrigt af, hvad bogen rummer.

De der hidtil har læst afsnit af bogen giver positive tilbagemeldinger.

Vi springer ind midt i bogen i et afsnit, der er taget fra side 83–84. Heri behandles perioden fra 1925 til 1950.

Der er citeret fra to små rejse-

ENSOM I PRÆSTØ

Men Præstø kunne også opleves fra en mere stille side – for ikke at sige en 'dødstille' side. En cykelturist skildrede en forårseftermiddag i Præstø i 1927 således:

»Var dette Præstø? Byen gjorde Indtryk af at være hærget af den sorte Død, ikke en eneste Indvaaner var at se i de lange toppede

Gader - kun oppe for Enden af Jomfrustræde spillede en lille Pige Bold. ... Det var virkelig uhyggeligt. Ganske vist hørte jeg et par klaprende Træsko et eller andet Sted, og inde i et af de smaa, gamle, rødtagede Huse spillede en Mand sørgeligt paa Fløjte, ... Nu ved jeg naturligvis godt, at jeg gør Præstø Uret, jeg behøver bare at kom-

Gunnar Frølich ved benzintanken, Adelgade 89. Benzinstandere skød op alle vegne, så der var en del tanke gravet ned under Adelgades brolægning. Det var Frithjoff Eland, der havde D.D.P.A.'s salgsagentur i Præstø, Vordingborg og Stege. Foto 1925, Præstø Lokalhistoriske Ar-

me hened paa en af de store Sommersøndage, naar der er Kapsejllads og Bankdirektøren ligger forrest med 'Maagen', ...men en Ting imponerede mig i Præstø – og det var de tre Avisdrenge. Mens jeg sad og fortærede en Wienerschnitzel (på Hotel Samsø), kom der med 5 Minutters Mellemrum 3, siger og skriver, tre forskellige Avisdrenge ind med 3 forskellige lokale Aviser. Sker der virkelig saa meget i Præstø? Det er utroligt – og jeg er imponeret.«

MENNESKER OG STEMNINGER OMKRING 1930

Dem, der bedst kan beskrive, hvordan byen var omkring 1930,

er dem der oplevede det og var eller er i stand til at fortælle om det. Og her er vi heldige, for vi har faktisk en del mundlige og skriftlige beretninger fra mennesker, der oplevede Præstø dengang. Nogle af de bedste beretninger er fra folk udefra, folk som kom til byen i moden alder, og derfor havde blik for Præstøs særtræk.

En særlig god skildring er leveret af cand. theol. Aage Lambert-Jensen, som kom til Præstø i december 1928 og arbejdede i byen til 1931. Han havde i en alder af 27 år fået stilling som præstens ordinerede medhjælper. Udover arbejdet i Præstø- og

Skibbinge kirker med prædiken hver tredje søndag, var der knyttet 18 timers undervisning på skolen til tjenesten. Han var en god iagttager med et skarpt blik for byen og dens borgere. Han tegner et billede af en lidt gammeldags købstad, som var så lille, at ingen kunne gemme sig i anonymiteten. Ifølge Lamberth-Jensen var byen tværtimod fyldt med originale personligheder.

Men lad os få en bid af beretningen under overskriften –»Ny mand i lille by« - med hans egne ord, fra den dag han steg på toget i Næstved for at køre med privatbanen til Præstø:

"Det var en råkold decemberdag i 1928. Toget der skulle bringe 'ny mand til lille købstad' - det vil sige undertegnede til Præstø - holdt på 4. perron i Næstved. Dets lokomotiv sendte en tyk, hvidgul røg gennem skorstenen. Man ventede på afgangssignal. »Hvorfor kører vi ikke«, spurgte jeg togbetjenten, da jeg havde fået min bagage ind. »Dommer Nyvang er ikke kommet endnu«, svarede en af mine medrejsende med et lunt smil. Han lagde

åbenbart mærke til det undren- de udtryk i mit ansigt, hvad havde afgangstid og dommer med hinanden at gøre, og han forklarede: »Ser de, dommeren er medlem af banens bestyrelse, - det er jo en privatbane, - og han er næsten altid bag- efter, så derfor telefonerer han til stationen og anmoder togføreren om at vente med afgangssignal, til han er steget ind.«

Der gik en halv snes minutter, så dukkede en lille travl mand op. Han hilste jovialt, slog ud med hånden - og så kørte vi.

Banelinien, vel godt en snes km strækker sig gennem Sydsjællands smukkeste landskab. Og man havde god lejlighed til at nyde det, for farten var moderat, og der var mange stationer, så vi holdt hyppigt, nok en halv snes gange den time det tog. Stationerne var små og tækkelige og forstanderne svarede til dem. Det var udelukkende kvinder, stationsmestre kaldtes de. Man fik indtryk af en vis hygge. Næsten ved alle ophold fik fru stationsmester og togfører sig en lille samtale. Så gav hun afgang, toget satte i gang -

og der blev ikke tale om videre forsinkelser. Der var ikke mange passagerer med. Ikke før vi nåede midtvejs, så myldrede det med et ind.

»Hvordan kan det være«, spurgte jeg min medrejsende. »Det er fordi, det er søndag før jul - Præstø Handelsstandsforening giver gratis rejse, så man tager på juleindkøb - forretningerne er jo åbne. «Sådan noget har jeg aldrig hørt om før«, replicerede jeg.

»Nej, men de er også længere tilbage der end andre steder.« Det var den første kontante udtalelse, jeg hørte om mine nye medborgere. Jeg kan bevidne ud fra senere gjorte erfaringer, at den var rigtig. Borgerne er konservative, de holder på det af det gamle, som har værdi. De tager ikke mod nye ideer, blot fordi de er nye, og så er de i besiddelse af en velgørende selvfølelse i bevidstheden om, at de må hævde sig overfor de andre købstæder, der har det flerdobbelte folketal.

De har endda noget fremfor de andre. De har råd til at være personligheder - undertiden indtil originalitet. De tør hævde deres

meninger, selvom andre kalder dem forældet. De tør fastholde gamle skikke: De har trommeslagere, der udråber nyt på gaden, har et borgerbrandkorps, helt gennem-organiseret med major, officerer og underofficerer og brandkarle, - og strålende uniformer i galla.

Jeg stod af og gik op ad den næststørste gade: Grønnegade, for hvis vestre ende det hus ligger, som N.F.S. Grundtvig beboede i 1821 og 1822, og lagde mærke til de mange gadespejle, og til at der hyppigt var ansigter i dem. Jeg vidste ikke, at de var byens nyhedskilde. Gennem

Frisørmester Landbergs salon i Adelgade 93. Axel Ipmann i midten. Foto 1935

Historien om en gammel kapelmusicus.

Kongelig Kapelmusicus Wilhelm Carl Bernhard Schneider, 1826 – 1888.

Jeg sad en dag med vores lille udmærkede foreningsblad "Glem ikke!" i hånden og fik en idé. Jeg manglede en original gave til min søn's 50 års fødselsdag – det skulle være lidt særligt, noget man ikke bare gik ned og købte i en gavebod.

Jeg havde i 1989 deltaget i et par møder i vores forening om slægtsforskning, arrangeret af

Elsie Björklund og introduceret af Kirsten Lutchen-Lehn. Det fangede min interesse, og jeg arbejdede stille og rolig, med at samle gamle fotos, oplysninger og dokumenter, dåbsattester o.s.v. samt nedskrev, hvad jeg kunne huske mine forældre havde fortalt. Det blev efterhånden et fyldigt materiale, der lå i skuffen. – Jeg havde selvfølgelig gjort brug af Lutchen-Lehns henvisninger, hvor man hentede nødvendige oplysninger: bl.a. Landsarkivet på Jagtvej i København – og i mit tilfælde, Det kgl. Kapels sekretariat, samt Blindehistorisk Museum i Gentofte. Hertil skal fremhæves god hjælp fra vores lokale Bibliotek (Føns) samt fra Elsie, der hjalp mig med at tyde svær gotisk (eller gammel dansk) skrift, jeg havde fået kopier på Landsarkivet.

Det hele har stået på 10-12 år med store pauser imellem, men pludselig kom inspirationen – som jeg startede med. Nu skulle den føres ud i livet, som en særlig gave.

Det blev til et pænt stort fotoalbum, hvor der skiftevis blev indsat Foto-Dokument af Dåbsattester og Testamenter samt afskrifter af bøger, der havde med personerne at gøre og aktuelle billeder af forhenværende og nuværende personer.

Når man bladede i albummet, fik man en historie, der begyndte 1826 i Slesvig og førte en 18-årig ung mand til København, hvor han aflagde prøve i Valdhorn for

det Kgl. Kapel, blev optaget og var aktiv musiker der i 30 år. Endvidere blev han, ifølge Blinde-historisk Museum, den første der lærte de blinde at spille Horn og Violin.

Han blev gift og fik 2 sønner og dør 62 år i København 1888. Albummet fortsætter med oplysninger og beretning om hans efterkommere til dags dato, og de er bestemt heller ikke kedelige.

Antonittermunken og hans kors

Under Jubilæumsoptoget markerede *Bente Wermuth* færdiggørelsen af de 2 træskulpturer på Klosterbakken med denne smukke tale.

Der var engang -
netop på stedet her,
der stod to syge,
dødsdømte træer.

Det var egentlig me-
ningen, at de sku' ende
deres liv som pejse-
og kakkellovnsbrænde.
Det ville selvfølgelig

være til nytte,
men kulturen skal
man jo også støtte.

De træer ku' blive
til kunst måske,
som mange men'-
sker fik lyst til at se?

Men træerne var jo
kommunens eje,
og man måtte sande-
lig overveje

om den var
interesseret i
to kunstværker

Antonitermunken med sin gris, som Jens Andersen fandt dem gemt i det gamle elmetræ på Klosterbakken. Foto Bent U. Mortensen

her på den lille sti.

Borgmesteren blev spurgt,
og han syn's, det gik an,
og fluks gik der bud
til vor vejformand,

at nu skulle kunst
og kultur nyde fremme,
så fældning af træerne
skulle han glemme.

Det måtte nødvendig-
vis også kræves,
for ellers var hele

planen forgæves

Jens Andersen kom
og hans mejsels hug
af hvert træ har
han skabt en figur så
smuk.

Der er mange må-
neders arbejde i,
og alle de folk,
der imens gik forbi,

har rost og beundret
hvert eneste slag -
set kunstværket
udvikles dag efter dag.

Idé, hårdt arbejde,
kunst og forhandling
resulterede i en fan-
tastisk forvandling.

Alt seværdigt, der ku'
fremtrylles af træet,
er just blevet færdigt
til byjubilæet.

Sankt Antonius, der
knejses så strunk;
ideal for enhver
antonitermunk.

De munke, der bo'de
i Præstø engang,
de nøjedes ikke
med salmesang.

I klostret, der lå
her ved kirkens side,
de tog sig af fat-

tige og invalide.

Det forlyder - og det er skam rigtigt nok: hos munkene var der en grise flok,

hver gris en klokke om halsen fik, og ud i byen grisene gik.

Når borgerne hørte de små klokker ringe, så skulle de foder til dyrene bringe.

Når grisene sådan ku' mæske sig blev de til den lækreste flæsketeg. I klostret gjorde man så, hvad man kunne, for at mætte de fattiges sultne munde.

Antonius kalder man også i dag det svinekød med den gode smag.

Men munkene gjorde

skam mere nytte, enhver invalid fik en ekstra støtte;

En krykkestav formet som Taukorset der, så de kunne vandre med mindre besvær.

Antonitterkorset var munkenes tegn, og det ses nu tem'lig tit på vor egn,

for netop som en stiliseret krykke er lavet et karakteristisk smykke.

Ved denne lejlighed kan det godt røbes, at kun her i Præstø by kan det købes,

og det har givet et vældigt ry til en driftig butik

Foto Bent U. Mortensen

i vor lille by.

TILLYKKE!

Et sikkert bevis på,
at *Købmand og Kirke*
i 2003 fint sammen
kan virke!

Nu er det vel slet ikke
læng're en gåde,
Hvorfor træ'rne
sku formes på denne må-
de.

Gid Præstøs butikker
og munkenes krykke
vil også i fremtiden,
byen besmykke!

Med 600 år ønskes Præstø

Lægeurter i soklen.

Rød Hestehov, Tordenskræppe
eller Pestilensurt (*Petasites hy-*
bridus);

Galnebær (*Atropa belladonna*);

Læge-kulsukker (*Symphytum*

officinale);

Læge-stokrose (*Althaeae offic-*
inalis);

Lungeurt (*Pulmonaria officina-*
lis);

Læge-alant (*Inula helenium*) og

Burre (*Arctium*).

'Republikken Jungshoved'

Som opfølgning på den velbe-
søgte foredragsaften i Bern-
hard den 25. April, hvor Søren
Nielsen fra Staureby fortalte
om "Republikken Jungshoved",
blev der arrangeret tur ind i sel-

ve republikken søndag den 25.
maj om eftermiddagen.

De knap 20 mennesker, der
deltog fik en fin eftermiddag,
og det flotte solskinsvejr gjorde
turen ekstra dejlig.

Første stop på turen var slotsruinen ved Jungshoved Kirke, hvor beliggenheden af de gamle pælespærringer i indsejlingen til vigen blev udpeget. Modsat slotsbanken står den gamle flotte eg, Svend Gønges Eg, på Oremandsgård-siden. Herfra – beretter sagnet – skød Svend Poulsen slottes hovedsmand gennem et vindue med et forladergevær – med en snæver rækkevidde??

Den firkantede mark mellem banken og kirken er netop stedet, hvor den gamle avlsbygning lå. Fra havnen er der i tiden ind til Mern Saftstations oprettelse blevet udskibet roer på pramme til Stege Sukkerfabrik. Derfor hedder det "Roehavnen" - og ude på van-

det "Sukkerrenden". Ambæk Mark, Kongeledet, var næste stop. Her oplevede et ungt nygift ægtepar en uhyggelig og skæbnesvanger begivenhed. Efter et godt og vellykket bryllup, hvor brudeparret var på vej hjem, springer en hovedløs hest over hegn og mark for næsen af det skræmte par.

Møder man nogensinde denne hovedløse hest på sin færd, vil man ikke overleve længe. Det gjorde brudeparret ej heller!

I "Kejserens nye klæder" var det en dreng, der stillede det forløsende spørgsmål. Her var det en lille pige: "*Hvem fortalte os egentlig historien?*"

Bøndernes Egehoved, Batteriet på Roneklint og Staureby Havn

Kongen våger over stort og småt - dog mest vagtsomt over embedsstandens gode ry. *(Fortsat fra sidste nr. 1 2003)*

Opsætsighed mod øvrigheden kan koste dig din hals!

En skønne Dag satte de sig i Besiddelse af Kirkens Nøgler – om med List eller Magt er ubekendt

– brød med Magt ind i Kirken og borttog dens Ordinants, Kalk og Disk, hvorefter de lukkede Døren

for Præsten og erklærede ham, at han var afsat fra den Værdighed at være deres Sjælesørger og Sognepræst.

En saa hurtig Retsforfølgning fra saa inkompetente, selvbeskikkede Dommere, fandt Hr. Lauritz, som rimeligt kunde være, ikke at kunne eller burde finde sig i. Han sendte en Klage direkte til Kongen og meddelte, at alt var sket uden Skyld fra hans Side og uden at der forinden var fremkommet nogen Beskyldning imod ham til hans rette Dommere, og han mente derfor at burde forhjælpes til som en Guds Ords Tjener at kunde forblive ved det Embede, som var ham betroet.

Kongen tog Sagen meget alvorligt og sendte den 13. December 1581 et Brev til Lensmanden over Vordingborg Len Hr. Ejler Grubbe til Lystrup, i hvilket det udtaltes, at »Hr. Lauritz havde paa det Højeste beklaget sig«, og at det var forekommet Majestæten meget sælsomt, at hans Underdaner i Præstø havde indladt sig paa sliq modvillig og utilbørlig Handel imod al lovlige Middel, som i Ordinantsen er skicket, paabudet og befalet uden forin-

den at have rettet deres Beskyldninger imod Præsten enten til Herredsprovsten, Superintendenten, Stiftslensmanden eller nogen anden og der begært Lov og Ret; men derimod havde stillet sig selv til Dommere, hvilket var at vise den tilbørlige Øvrighed den største Foragt, og det var desforuden til Forklejnelse for Ordinantsen.

Af disse Grunde maatte Sagen ikke gaa upaataalt hen, saameget mindre, naar man betænkte, at andre i Fremtiden kunde tage Eksempel deraf, hvoraf kunde komme stor Forargelse og Uskikkelighed baade i den gejstlige og i den verdslige Stand, og hver Dom og Ret og lovligt Middel vilde blive foragtet, og hver Mand vilde tænke paa at tage sig selv til Rette. Efter dette Ræsonnement gaves der Ejler Grubbe Paalæg om »paa det højeste« at tiltale og tage Dom over dem, der havde været Hovedmænd og Aarsag saavel som over dem, der kun havde givet deres Samtykke til Gerningen. Og derefter skulde de straffes, for at andre kunde afholde sig fra sliq Modvillighed. Brevet, der helt igen-

nem bærer Vidnesbyrd om, at Majestæten fandt det at være en Forbrydelse, der fortjente en meget streng Straf, slutter saaledes: »Og ville vi, at I fornævnte Hr. Lauritz Rasmussen ved sit Kald og Embede, han er lovligen tilkaldet og tilskikket af Vor Superintendent og Stiftslensmand paa Vore Vegne holder, haandhæver og for al Uret fordragtinger (ind) til nogen af fornævnte hans Sognemænd eller andre hannem i nogen Maade lovligen for hans tilbørlige Dommere have beskyldt og overvundet. Dermed sker Vor Villie og Befaling.

Befalende Eder Gud.

Actum Kronborg den 13. Decbr. 1581.«

Borgerne havde imidlertid faaet Nys om, at der var indgivet Klage over deres Forhold, og for at kunne møde Klagens Følger under saa gunstige Forhold som muligt, sendte de en Kontraklage og beskyldte Præsten for Horeri og Skørlevnet. Denne Klage maa være naaet til allerhøjeste Sted umiddelbart efter at Kongens Brev var afsendt til Ejler Grubbe, thi allerede den 16de December

foreligger der som Følge af Kontraklagen et nyt Kongeligt Brev, der viser, at Kongelig Majestæt fulgte denne Sag med megen Opmærksomhed og var til Sinds at komme til Bunds i den.

Brevet var denne Gang til endnu højere Myndigheder, nemlig til Stiftslensmanden Lave Beck og til Biskoppen Dr. Poul Madsen og indeholdt Paalæg om paa det strengeste at undersøge, om der var noget til Grund for Kontraklagen, hvorefter det siger: »Og ligesom Vi ikke ustraffet ville lade afgaa, at fornævnte Vore Undersaatter, Indbyggere udi Præstø uden lovlig Middel og Rettergang modvilligen opsætte dennem imod fornævnte deres Sognepræst og sig understande at forbyde hanem sit rette og lovlige Kald og tage dennem selv til Rette imod ham, saa er Os og ikke sømmeligt, Vi ej heller ere til Sinds, dersom Beskyldningerne, som de anføre imod ham, synderligen om, Horeri og Skørlevnet, kunne findes og ham nøjagtigen overbevises, det at lade ustraffet.«

Dersom det altsaa efter nøjag-

tig og omhyggelig Granskning fandtes, at Præsten var skyldig i nogensomhelst utilbørlig Sag, som ikke sømmede sig for hans Kald og Person, skulde de sørge for, at han blev straffet, men dersom han befandtes uskyldig, da skulde de haandhæve ham i hans Kald, som det sig bør.

Undersøgelsen kom i Gang, og nu viste det sig snart, at det kneb for Borgerskabet med at bevise eller endog blot at tilvejebringe Sandsynlighed for Rigtigheden af deres Klagemaal. I denne Vaande forsøgte de da endnu et Middel for at frelse sig selv og komme den forhadte Præst til Livs. De fik fat i en Kvinde, som en halv Snes Aar tidligere havde tjent hos ham og den Gang var bleven i velsignede Omstændigheder, og de fik hende til at sige og vidne, at de Omstændigheder havde hun Hr. Lauritz at takke for. Der var rigtignok den Hage ved Historien, at hun i sin Tid havde angivet en helt anden Mand som Barnefader, og at denne anden havde vedkendt sig Faderskabet, men dette, hed det sig nu var sket paa Foranledning af Præsten, der gerne vilde have væltet den Sag fra sig.

Sagen udviklede sig altsaa efterhaanden ret alvorligt, og Kongen vedblev at følge den med megen Interesse og lod sig stadig underrette om, hvilke Resultater der naaedes.

Sagtens som Følge heraf fremmedes den med muligste Hurtighed og den 3die Januar 1582 afsender Kongen til Ejler Grubbe en Ordre til at anholde og fængsle den Karl, der havde paataget sig Skylden for at være Barnefader, og som nu opholdt sig i Vordingborg Len. Ligeledes skulde han lade Kvinden fængsle, da der, efter det under Sagen oplyste, var Grund til at tro, at hendes sidste Angivelse var falsk, og det saameget mere, som Præsten ikke tidligere for Sligt eller andet lignende har været beskyldt eller anklaget.

Kongebrevet sluttede med en Opfordring til Grubbe om nøjagtigen at forhøre dem begge, og i Særdeleshed søge at komme til Visbed om, hvorvidt Kvindfolket ikke maatte være »tillokke eller tilkøbt til Sligt at angive, at derom maa, hvis Sanden er, forfares og derefter for-

vidnes, hvis derudinden Ret er.«

Ogsaa denne nye Undersøgelse lededes med Hurtighed og Kraft, og der fremkom nu helt mærkelige Ting, og da navnlig det ganske overraskende, at Byens Øvrighed havde været i Ledtog med Borgerne imod Præsten. Under saadanne Omstændigheder vilde det jo være lidet hensigtsmæssigt at lade den ordinære Ret træde til som Dommer, og der blev derfor ved Kongelig Befaling af 30'te Januar 1582 nedsat en Kommission til at dømme i Sagen. Denne Kommission bestod af følgende høje Herrer: Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand udi Ravensborg Len; Hack Ulfstand til Hikkebjerg (i Skaane), Embedsmand paa Vort Slot Aalholm, Vor Mand og Raad; Herluf Skave til Eskildstrup, Landsdommer her udi Vort Land Sjælland; Erik Walkendorff til Glorup, Embedsmand paa Vor Gaard Højstrup, Vor Mand og Tjener; saa og Borgemestre og Raadmænd udi Købstaden Nestved.

Efter at Kongen i Udnævnelses-

brevet havde hilst paa Kommissionens Medlemmer »kærligen med Gud og Vor Naade«, refereredes Sagens Gang, som vi allerede kende, og der sluttedes saaledes:

»Og efterdi, at saavel af dem, der udi fornævnte Præstø skulde holde andre til Lov, Ret og tilbørlig Lydagtighed, som af den menige Mand sammesteds, have været derudinden medraadige, saa at samme Sag derfor ikke til Bytinget kan føres til Rette, da bede Vi Eder, befale og ved dette Vort aabne Brev Fuldmagt give, at I paa belejlig Tid og Sted Eder forsamle og indstævne fornævnte Sag for Eder og grandsker og forfarer om fornævnte Vore Undersaatter udi Præstø findes imod af lovlig Middel dennem imod deres Sognepræst modvilligen at have opsat og afsagt hans Kald og uden al Dom og Ret taget dem selv til Rette, deres tilbørlige Øvrigheder udi den Sag og Retten til Foragt, og, hvad deres Straf og Pligt bør at være, derom dømmer og afsiger, hvis Lov og Ret er. Og hvis I udi saa Maade derom forfarendes, dømmendes og for Ret afsigen-